KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 14.10.2021 r.
COM(2021) 633 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI

DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

z działalności Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom i przeprowadzonych przez nią konsultacji, o których mowa w art. 31 rozporządzenia (UE) 2019/125 z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania

1. Wprowadzenie

Art. 31 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/125 z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania[(1)] nakłada na Komisję obowiązek przedkładania Parlamentowi Europejskiemu rocznych sprawozdań z działalności Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom (ATCG), rozpatrzonych przez nią spraw i przeprowadzonych przez nią konsultacji. Sprawozdanie nie może naruszać interesów handlowych osób fizycznych lub prawnych

W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono informacje na temat działalności ATCG w 2020 r.

2. Ramy prawne

Rozporządzenie ma na celu z jednej strony zapobieganie stosowaniu kary śmierci, a z drugiej – stosowaniu tortur i innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania w państwach spoza UE, w drodze ograniczenia handlu niektórymi towarami. W rozporządzeniu tym towary dzieli się na:

- towary, które nierozerwalnie wiążą się z nadużyciami i w ogóle nie powinny być przedmiotem handlu (załącznik II); oraz
- towary, które mogą mieć zgodne z prawem zastosowania, np. sprzęt służący do egzekwowania prawa, (załącznik III) i towary o zastosowaniu leczniczym (załącznik IV).

Handel towarami wymienionymi w załącznikach III i IV podlega pewnym ograniczeniom. W rozporządzeniu w szczególności:

i. zakazuje się przywozu, wywozu i tranzytu na terytorium UE towarów wymienionych w załączniku II, które nie mają żadnego innego praktycznego zastosowania niż wykonywanie kary śmierci lub stosowanie tortur. Zakazuje się w nim udzielania wszelkiego rodzaju pomocy technicznej związanej z takimi towarami, w tym prowadzenia szkoleń dotyczących ich używania. Zakazuje się w nim również reklamowania takich towarów w mediach drukowanych, w internecie lub w telewizji bądź radiu oraz wystawiania lub oferowania ich do sprzedaży na wystawie lub targach handlowych;

ii. nakłada się wymóg uzyskania uprzedniego pozwolenia, w poszczególnych przypadkach, w odniesieniu do wywozu towarów wymienionych w załączniku III, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci lub stosowania tortur, ale mogą mieć inne legalne zastosowania (np. do celów egzekwowania prawa). Uzyskania takiego pozwolenia wymaga się także w celu świadczenia pomocy technicznej lub usług pośrednictwa w odniesieniu do tej kategorii towarów. Załącznik III nie obejmuje:

    a) broni palnej podlegającej rozporządzeniu (UE) nr 258/2012[(2)];

---

(1) Dz.U. L 30 z 31.1.2019, s. 1. Po kilkukrotnych zmianach rozporządzenie Rady (WE) nr 1236/2005 z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz.U. L 200 z 30.7.2005, s. 1) zostało ujednolicone jako rozporządzenie (UE) 2019/125.

(2) Rozporządzenie (UE) nr 258/2012 z dnia 14 marca 2012 r. wdrażające art. 10 Protokołu Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (protokół NZ w sprawie broni palnej), oraz ustanawiające zezwolenia na

b) produktów podwójnego zastosowania podlegających rozporządzeniu (UE) 2021/821[3]; lub

c) towarów podlegających warunkom wspólnego stanowiska Rady 2008/944/WPZiB[4];
oraz

iii. reguluje się handel substancjami chemicznymi i farmaceutycznymi (załącznik IV), które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci (np. przez podanie śmiertelnego zastrzyku). Aby kontrolować wywóz takich znieczulających substancji chemicznych oraz zapobiegać ich przekazywaniu do stosowania w celu przeprowadzania kary śmierci przez podanie śmiertelnego zastrzyku, bez ograniczania handlu takimi substancjami chemicznymi do celów medycznych, weterynaryjnych lub innych celów zgodnych z prawem, wprowadzono oddzielne pozwolenie („generalne unijne pozwolenie na wywóz").

3. Działalność Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom

Grupa Koordynacyjna ds. Przeciwdziałania Torturom (ATCG) została ustanowiona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2134[5] w celu rozpatrywania spraw dotyczących stosowania rozporządzenia w sprawie przeciwdziałania torturom.

ATCG pełni funkcję platformy umożliwiającej Komisji i ekspertom z państw członkowskich wymianę informacji o praktykach administracyjnych oraz omawianie kwestii dotyczących interpretacji rozporządzenia, kwestii technicznych dotyczących towarów wymienionych w wykazach, zmian okoliczności związanych z niniejszym rozporządzeniem oraz innych ewentualnych kwestii. Co więcej, zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.[6], Komisja konsultuje się z ATCG podczas przygotowywania aktów delegowanych.

W 2020 r. odbyło się jedno posiedzenie ATCG – w dniu 12 października, w formie wirtualnej – w celu wymiany informacji dotyczących szeregu kwestii (które podsumowano poniżej) związanych z wdrażaniem rozporządzenia.

3.1. Zmiany okoliczności związanych z aktem podstawowym

Komisja poinformowała ATCG o planach dotyczących projektu aktu delegowanego zmieniającego rozporządzenie – załącznik I (właściwe organy państw członkowskich) i część 2 załącznika V (miejsca przeznaczenia, w odniesieniu do których ma zastosowanie generalne

---

wywóz i środki dotyczące przywozu i tranzytu dla broni palnej, jej części i komponentów oraz amunicji (Dz.U. L 94 z 30.3.2012, s. 1).

[3] Rozporządzenie (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania (wersja przekształcona) (Dz.U. L 206 z 11.6.2021, s. 1).

[4] Wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego (Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 99).

[5] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2134 z dnia 23 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1236/2005 w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz.U. L 338 z 13.12.2016, s. 1).

[6] Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

unijne pozwolenie na wywóz) w celu uwzględnienia wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE[7], a następnie skonsultowała się z ATCG w tej sprawie.

3.2. Informacje dotyczące handlu: przekazywanie danych

Komisja przedstawiła stan prac nad sprawozdaniem rocznym, o którym mowa w art. 26 ust. 3, w szczególności dane, które zamierzała wykorzystać. Komisja poinformowała również ATCG o zamiarze aktualizacji formularza sprawozdawczego w celu gromadzenia szerszego zakresu danych w ramach przygotowywania kolejnego sprawozdania.

3.3. Przegląd rozporządzenia (UE) 2019/125

Komisja przedstawiła sprawozdanie z przeglądu rozporządzenia (UE) 2019/125 wraz z głównymi ustaleniami i wnioskami[8]. Sprawozdanie zawiera kompleksową ocenę rozporządzenia, w tym jego skutków, wpływu na poziomie globalnym, wyzwań i możliwości. W sprawozdaniu przedstawiono dalsze działania mające na celu zwiększenie skuteczności rozporządzenia oraz zapewnienie, by nadal wnosiło ono istotny wkład w zwalczanie stosowania tortur i wykonywania kary śmierci.

Komisja zaangażowała właściwe organy państw członkowskich w proces przeglądu, w szczególności poprzez pytania ewaluacyjne i wirtualne warsztaty (14 maja 2020 r.). Celem warsztatów było zgromadzenie bezpośrednich informacji zwrotnych oraz poznanie opinii i pomysłów zainteresowanych stron na temat sposobów zwiększenia skuteczności rozporządzenia. Przeprowadzono zrównoważoną i ożywioną wymianę poglądów na różne tematy, które zaproponowano wcześniej w celu ułatwienia dyskusji. Wzięli w niej udział przedstawiciele 16 właściwych organów państw UE, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji międzynarodowych, a także inni eksperci.

3.4. Zwalczanie handlu narzędziami tortur - rozwój sytuacji na szczeblu regionalnym i międzynarodowym

Grupa ATCG służyła jako platforma do wymiany informacji i poszerzania wiedzy na temat rozwoju sytuacji na szczeblu regionalnym i międzynarodowym, ze szczególnym uwzględnieniem sprawozdania Sekretarza Generalnego ONZ pt. „W kierunku zwalczenia handlu narzędziami tortur: zbadanie wykonalności, zakresu i parametrów ewentualnych wspólnych standardów międzynarodowych”[9], w którym uznano, że wspólne standardy międzynarodowe mogłyby prowadzić do skuteczniejszej kontroli w tej dziedzinie. Kolejnym krokiem będzie utworzenie przez ONZ grupy ekspertów rządowych, która będzie kontynuować prace na podstawie sprawozdania.

ATCG została również poinformowana o pracach nad zaleceniem Rady Europy[10] dotyczącym ustanowienia ram umożliwiających państwom członkowskim Rady Europy

---

[7] Przepisy rozporządzenia mają zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa i w Zjednoczonym Królestwie w odniesieniu do Irlandii Północnej zgodnie z art. 5 ust. 4 Protokołu w sprawie Irlandii / Irlandii Północnej do umowy o wystąpieniu w związku z pkt 47 załącznika 2 do tego protokołu.

[8] COM(2020) 343 final z 30.7.2020.

[9] Sprawozdanie Sekretarza Generalnego A/74/969 z dnia 28 lipca 2020 r.

[10] Zalecenie CM/Rec(2021)2 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie środków przeciwko handlowi towarami wykorzystywanymi do wykonywania kary śmierci, tortur i innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (przyjęte 31 marca 2021 r. na 1400. posiedzeniu wiceministrów).

skuteczniejsze uregulowanie handlu towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania.